

ULUSLARARASI BAKALORYA DİPLOMA PROGRAMI

TÜRKÇE A DERSİ UZUN TEZİ

BAŞKA EVLERE İLİŞTİRİLMİŞ HAYATLAR

Sözcük sayısı: 3832

Kategori: Kategori 1

Araştırma sorusu: Nermin Yıldırım'ın “Ev” adlı yapıtında terk edilmişlik duygusunun birey üzerindeki etkileri odak figür üzerinden nasıl işlenmiştir?

Mayıs 2026

İÇİNDEKİLER

1.GİRİŞ	3-5
2.TERK EDİLMİŞLİK DUYGUSUNUN BİREY ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....	5-16
2.1.Aidiyetsizlik Duygusu Yaşama.....	5-8
2.2.Güven Duygusunu Yitirme.....	9-10
2.3.Kendine ve Çevresine Yabancılaşma	10-12
2.4.Yalnızlık.....	12-14
2.5.İnsanlardan ve Kendinden Kaçma İsteği.....	15-16
3. SONUÇ.....	17-19
KAYNAKÇA	

Araştırma sorusu: Nermin Yıldırım'ın “Ev” adlı yapıtında terk edilmişlik duygusunun birey üzerindeki etkileri odak figür üzerinden nasıl işlenmiştir?

1. GİRİŞ

Terk edilmiş olma durumu bireyin kendini değersiz hissetmesine neden olmaktadır. Bu durumla karşı karşıya kalan kişinin güvensizlik duygusu ve bağlanma sorunları yaşaması çoğu zaman bu nedenle yaşama sevincini yitirmesi sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Terk edilen çoğu kişi, kendisinin seilmeyi hak edecek ve emek verilecek kadar değerli olmadığı düşüncesine kapılır. Bunun sonucu olarak içe dönme, yalnızlaşma ve içtenlikli ilişkiler kurmaktan kaçınmak gibi olumsuz duygular içine girilebilir. Özellikle çocuklukta ailesi tarafından terk edilmiş olmak bireyde bu duyguların daha kalıcı izler bırakmasına neden olmaktadır. “Hepimizin içinde bir çocuk vardır. İçimizdeki çocuk her zaman sağlıklı bir ortam içinde gelişmez. Aile, okul, genel kültür ortamı çoğu kere çocuğun sağlıklı gelişmesini engeller. Birey bedenlen büyür, fakat içimizdeki çocuk psikolojik anlamda sağlıklı ve cılız kalır.” (Cüceloğlu, 2019) Alıntıda görüldüğü gibi çocuklukta yaşanan bu durum, bireyin sonraki yaşamında da olumsuz etkilerini sürdürmektedir. Bu tezde Nermin Yıldırım'ın terk edilme duygusuyla baş edemeyen bireyin çevresiyle yaşadığı iletişimsizlik ve kendini hiçbir yere ait hissedememe durumunu anlatan “Ev” adlı yapıtı incelenmiştir. Tezin araştırma konusu yapıtın odak figürü Seher'in çocukluğunda annesi tarafından terk edilmiş olmasından kaynaklanan sorunlarının ve onları aşmak için çıktığı fiziksel ve içsel yolculuğun incelenmesidir Araştırma konusu ile ilgili yapılan kaynak taramaları sonucu yapıtın içeriği ve dil anlatım özellikleriyle ilgili pek fazla kaynağa ulaşılamamıştır. Bu incelemede odak figürün terk edilmiş olmaktan kaynaklanan duygusal durumunun yansıtılmasında yazarın kullandığı anlatım yöntemlerinin işlevi incelenmiş, kullanılan dilin terk edilmişliğin neden ve sonuçlarının okuyucuya aktarmadaki etkileri üzerinde durulmuştur. Bu tezin amacı terk edilme

durumunun yarattığı duygusal olumsuzlukları yapıtın odak figürü Seher bağlamında incelemektir.

Romanda odak figür Seher, çok küçükken annesi tarafından terk edilmiş, dedesinin yanında büyümüştür. Yurt dışında yaşayan babasının yanına gitmek istemediği için dedesinin ölümüyle terk edilmişlik duygusunu tekrar yaşamıştır. Bu nedenle duygunun onda yarattığı derin izler, çocukluğundan itibaren pek çok olumsuz duyguyla içe dönük bir kişilik geliştirmesine neden olmuştur. Amcaları ve halası onu yanlarına alıp ellerinden geldiği kadar iyi bir biçimde bakmak için çaba göstermiş olsa da odak figür kendini hiçbir zaman bu evlere ait hissedememiştir. Seher’le birlikte büyüyen bu duygu onun tüm yaşamını gölgeleyecek kadar güçlüdür. Çıktığı yolculuk, bu olumsuz duyguların sonucudur.

Seher, kırklı yaşlarındayken Hristiyanlıktaki Haç yolu olan Parto’dan Santiago’ya yürüyüş yaparak geçmişle hesaplaşmasını tamamlamaya, yıllarca içinde biriktirdiği bütün eksikliklerinden kurtulmaya çalışır. Yıldırım bir röportajında aynı yolculuğu kendisinin de yaptığını söylemiştir. “İki sene önce ben de yanımda bir arkadaşım, sırtımda bir çantayla hiçbir vasıtaya binmeden Portekiz’den İspanya’ya dek günlerce yürüdüm.” (Cumhuriyet, 2020) Evden eve giderken yaşadığı kaybolmuşluk duygusu yolculuğun sonunda onu kendini keşfetme sürecine döndürür. Bütün bu iniş çıkışlar bir kadının varoluş sancılarını yansıtmaktadır.

Romana adını veren “Ev”; odak figür için sadece içinde barınılan bir uzam olmaktan çıkarılarak aile, yabancılık, aidiyetsizlik değersizlik gibi pek çok kavramı sorgulatmaktadır. Odak figür; bütün bu sorgulamalardan yorulduğu için uzun bir yolculuğa çıkarak geçmişle

hesaplaşmasını bitirmek, geçmişin bütün ağır yüklerinden kurtulmak amacındadır. Bu nedenle romanda geriye dönüş tekniği odak figürün geçmişle hesaplaşmasını okuyucuya aktarmasında önemli bir işleve sahiptir. Terk edilmişliği nedeniyle güven sorunu yaşayan odak figürün bu duygudan kaynaklanan yalnızlığı, başkalarıyla hissettiklerini paylaşmasını engellemektedir. Bu nedenle odak figürün başkalarıyla iletişim kurmaktan kaçınmasının sonucu yaşadığı iç çatışmaların yansıtılmasında iç monolog tekniğinin önemli olduğu görülmektedir.

Yapıtta olay örgüsü odak figürün dedesini kaybetmesiyle şekillenmektedir. Bu kayıp sonrası ailenin diğer fertleri tarafından büyütülen Seher'in görünürde pek çok evi olsa da kendisini hiçbirine ait hissedemediği görülmektedir. Bu bağlamda çalışmada odak figürün bu kayıptan sonra yaşadığı duygusal değişim incelenmiş, bu değişimi yaratan nedenler ve sonuçlar olay örgüsüne bağlanarak değerlendirilmiştir. Yapıtta odak figür Seher'de tüm yaşamını etkileyecek kadar derin izler bırakan terk edilmişlik duygusu; aidiyetsizlik duygusu yaşama, güven duygusunu yitirme, kendine ve çevresine yabancılaşma, yalnızlık, insanlardan ve kendinden kaçma isteği alt başlıkları üzerinden incelenecektir.

2. TERK EDİLMİŞLİK DUYGUSUNUN BİREY ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

2.1. Aidiyetsizlik Duygusu Yaşama

Her yaşta önemli olan ait olma hissi, özellikle fiziksel ve duygusal açıdan zayıf bir süreç olan çocuklukta daha da önem taşımaktadır. “Ev” romanında odak figür çok küçükken anne ve babası ayrıldığı için dedesinin yanında büyümüştür. Dedesi otoriter bir kişi olmasına rağmen anne ve babası tarafından terk edilen bir çocuk olan Seher'e her zaman özen göstermiş, anne ve babasının yokluğunu hissettirmemeye çalışmıştır. Aidiyet duygusunu dedesinin varlığıyla çok fazla hissetmeyen Seher dedesinin ölümüyle ev olarak benimsediği tek yerden ayrılmak

zorunda kalır. O zamana kadar aidiyetsizlik duygusu yaşamayan Seher artık kendini bir eve, bir aileye ait hissedemeyen biri olarak görmeye başlar. Yaşadığı her mekânda kendini misafir olarak hisseder. Bu duygunun eksikliği, anne ve babası tarafından terk edilmişlik durumu, onun kendisi olmasını zorlaştırır ve arafta kalmışlık düşüncesiyle yaşamasına neden olur.

Dedesinin ölümüne sık sık dönen odak figür, bu geriye dönüşlerde aidiyetsizliğinin temelinde anne ve babasının onu terk etmiş olması kadar dedesinin ölümünün yattığını vurgular. Çünkü dedesi yaşarken ona bir ailesi olmadığını hiçbir zaman hissettirmemiştir. Romanda bu durum kahraman bakış açısıyla yansıtılarak Seher'in iç dünyasındaki kırılmaları vermekte, yapıtta samimi bir atmosfer oluşmasını sağlamaktadır. Okuyucunun odak figürle empati kurmasını sağlayan bu atmosfer “Dedem ölmüştü ve ben evsiz kalmıştım. Bir süreliğine değil, sonsuza kadar.” (Yıldırım, 14) gibi cümlelerle desteklenmektedir. Ayrıca Seher, dedesini ev ve aidiyet kavramı ile özdeşleştirerek onun yokluğuyla geçici bir zaman dilimi için değil, tüm yaşamı boyunca hiçbir yere ait hissedemeyeceğini dile getirerek iç dünyasındaki bu dönüşümün çok uzun süreceği ipucunu da vermektedir.

Odak figürün annesi ailesinin yanına döndükten sonra babası Almanya'ya gitmiş, bu nedenle Seher, onunla izinli geldiği zamanlarda görüşebilmiş, bir bağ kurmakta zorlanmıştır. Yazdan yaza gördüğü baba figürü bu kısıtlı süre içinde Seher üzerinde bir otorite kurmaya çalıştığı için dedesinin yokluğuyla doğan boşluk duygusunu babasıyla doldurması mümkün olmamıştır. Ailedeki amcalar, halalar ona evsizliğini ve aidiyetsizliğini hissettirmemek için elinden geleni yapmış olsalar da akrabalar arasında dolaşan, sürekli şehir ve okul değiştirmek durumunda kalınan bir yaşam biçimi Seher'in bu duygunun yarattığı boşluktan kurtulmasına olanak sağlayamamıştır. “Halalar, eniştelere, amcalar, yengeler kendi çocukları gibi baktılar bana ama hiçbir şehirde, hiçbir ailede, hiçbir fotoğrafın içinde uzun boylu duramadım” (Yıldırım, 222)

Kendini hiçbir fotoğrafa ait hissedemeyen Seher, sık sık geçmişe dönerek aile fotoğraflarındaki eğretiliğini mizahi anlatımla dile getirmektedir. Bu anlatım tekniğiyle odak figürün yaşadığı acıyı yok saymaya çalıştığı görülmektedir. Kendini içinde olduğu aile fotoğraflarına bile ait hissedemeyen odak figürün ileriki yaşamında da çevresiyle ve yaşadığı uzamlarla aidiyet bağı kurması mümkün olmamıştır.

Seher'in aidiyetsizliği sadece kendini bir eve ait hissedememekten kaynaklanmaz. Başka şehirlerde yaşayan akrabaların yanına taşındığında sadece yanında yaşadığı aile değil okulu ve yaşadığı şehir de değişir. Odak figürün bunu aktarırken kullandığı dil, yaşadığı duygusal durumu çocuk bakış açısıyla gizlemeye yönelik bir çabayı yansıtmaktadır. “Hayatımda ilk kez taşınmam gerekmiş türkü türkü Türkiyem başlayıvermişti” (Yıldırım,14) cümlesi onun bu durumdan kaynaklanan eksikliğini örtme çabası olarak değerlendirilebilir. Dedesinin ölümü onun için sadece bir adres değişikliği durumu yaratmamıştır. Bu kayıptan sonra bir evle bağ kurabilmesi, kendini o eve ait hissedebilmesi de mümkün olmamıştır. İki senede bir değişen her evde ve her şehirde aynı duygusal durumu yaşamış, arafta kalmaya devam etmiştir. Ergenlikte de durumun değişmemesi bunun çocukluktan kaynaklanan bir bağlanma sorunu olmadığını göstermektedir. “Ergendim, büyüyordum. Atakule'nin camlı asansöründe ine çıkma bir türlü parçası olamadığım şehri seyrediyordum.” (Yıldırım,210) iç monoloğu gittiği şehirlerin de parçası olmamasından kaynaklanan bir aidiyetsizlik içinde bulunduğunu göstermektedir. Bu durum onu duygusal açıdan her zaman bir eksiklik içinde yaşamasına neden olmuştur.

Seher'in yanında kaldığı halalar, amcalar, yengeler ona annesinden ve babasından uzak oluşunu hissettirmemek için ellerinden geleni yapsalar da sıklıkla mekân ve okul değiştirmek

onun yaşadığı bu duygusal durumun ortadan kalkmasını güçleştirmektedir. Ne değişen şehirlere ne evlere ne okullara ne de yanında kaldığı ailelerden birine ait hisseder. “İzmir’de yaşadım ama İzmirli olmadım hiç. Aynı cümleyi bugüne dek bulduğum her şehir için gönül rahatlığıyla kurabilirim” (Yıldırım,226) cümleleri yaşadığı pek çok şehrin hiçbirine ait hissedemediğini dile getirmektedir. Yaşadığı aidiyetsizlik onun bu boşluğu farklı şekillerde tamamlama çabası içine girmesine neden olur. Bu durum da aidiyetsizliğine çözüm olmaktan çok daha büyük duygusal sorunlar yaşamasına doğru ilerleyen bir süreci başlatır. Romanda bu sürecin yarattığı çöküş, odak figürün Portekiz’de yaptığı yürüyüş boyunca bir içsel yolculuğa dönüştüğü için daha çok iç monologlar yoluyla okuyucuya aktarılmaktadır.

Seher kendini yanlarında ikişer yıl yaşadığı “ev”lere, ailelere iliştilmiş hissedişinden kaynaklanan aidiyetsizliği nedeniyle sadece onu henüz bir bebekken terk etmiş olan annesine ve babasına kırgın ve öfkeli değildir. Zaman zaman odak figürün öfkesinin kendine yöneldiği de görülmektedir. “Çatlamış, yer yer kırılmış prizmamda ruhumu seyretmekten hoşlanmıyor, kendimi bir bataklık gibi içime çeke çeke tüketiyordum.” (Yıldırım, 346) duygu dünyasının yansıtıldığı tinsel betimlemelerde görüldüğü gibi odak figür kendini bir bataklığa benzetecek kadar değersiz bulur. Bir “sürgün” olduğunu düşünür. Bu sürgün olma durumunun yarattığı ruh halinden dolayı öylesine umutsuzdur ki hiçbir zaman çiçek açamayacağını dile getirir. Bu kabulleniş durumu, içinde bulunduğu duygusal açmazı çözümlemesini olanaksız kılar. Seher’i korumak isterken öldürülen güvendiği tek arkadaşı Kader’in kaybından sonra dünyanın sonuna doğru yolculuğa çıkar. Bu yolculuk aynı zamanda içsel bir yolculuğa, geçmişle hesaplaşmaya dönüşür. Seher, Kader’in hayalini gerçekleştirip dünyanın sonuna yolculuğunu tamamladıktan sonra bu sürgün yaşamını da sona erdirmeyi planlamaktadır. Böylelikle ona kendini değerli hissettiren tek kişi olan Kader’le buluşacaktır.

2.2. Güven Duygusunu Yitirme

Bireyin çevresindekilerle arasında güven duygusuna dayanan bir iletişim kurması, yaşamla bağını güçlendirmesi açısından oldukça önemlidir. Odak figür annesiyle babası arasında oluşmayan bu duygunun yarattığı boşluğu dedesinin varlığı ile gidermiştir. Dedesi, Seher'in anne babasından uzakta oluşu nedeniyle herkese karşı katı bir kişiliğe sahip olmasına rağmen onu çocuklarından ve diğer torunlarından ayrı tutmaktadır. Ancak dedenin ölümüyle odak figürün güven konusundaki tedirginliği başlar. Amcalar, halalar ona ellerinden geldiği kadar özenli davranmaya çalışsalar da güçlü bir figür olan dedesinin sağladığı güven duygusundan uzaktır. Odak figürün yaşadığı güvensizlik duygusu onun içe dönük bir kişilik geliştirmesine neden olmaktadır. Annesi, babası ve son olarak dedesi tarafından terk edildiğini düşünmektedir. Bu düşünce onun kendine, sevmeye değer biri olduğuna güvenmeyişi sonucunu da doğurur. “İçimde fokurdayan kırgınlıkların öfke nöbetine dönüştüğü yıllardı. Sonsuz terk edilişi kabullenişimin bunu hak ettiğime inanarak kendimde sevicecek bir yan göremeyişimin getirdiği öfkeyi bizzat kendimden tahsil ediyordum.” (Yıldırım,91) Hissettikleri iç monologla aktarılan odak figür “terk edildim” düşüncesiyle kendi kimliğine yönelik olumsuz bir bakış açısı geliştirmektedir. Kendini terk edilecek kadar değersiz hisseden Seher bu duygudan kurtulmakta zorlanmıştır. Kendinde sevicecek bir yan olmadığına inanması onun çevresiyle iletişimini güvensiz ve içtenlikten uzak bir şekilde sürdürmesine neden olmaktadır.

Seher'in yıllar sonra birine güvenmesini sağlayan figür Kader'dir. Ancak onun hayatındaki varlığı da yaşanan ortamın güvensizliği sonucu kısa sürmüştür. Bu onun yaşamındaki büyük bir kırılma noktasını oluşturmaktadır. Kader'den sonra onun boşluğunu dolduracak, güven eksikliğini giderecek birini tanımamıştır. Bu konuda o kadar özgüven sorunu yaşamıştır ki

güveneceği kişilerin var olabileceğine bile inancını yitirmiştir. “Kader’i unutmayı tercih ettiler, hiç yaşamamış gibi. Beni görmezden gelmeyi yeğlediler, zaten yokmuşum gibi. Bizim gibiler ensesi kalın birilerine yaslanmayı beceremeyenler yok hükmündeydi. Mevcut olmayan bir şey yok da olamazdı onlara göre. Kader de ben de...” (Yıldırım,303) Alıntılanan bölümde geriye dönüş tekniği ile yansıtılan, kendisi ve Kader gibiler için dünyanın güvenilecek bir yer olmadığı algısı onu dünyanın sonu olarak gördüğü Portekiz yolculuğunda Kader ile buluşabileceği düşüncesine yöneltmiştir.

2.3. Yabancılık

Yabancılık durumu beraberinde pek çok olumsuz duyguyu da taşımaktadır. Yabancılık; yalnızlık, aidiyetsizlik gibi duygularla da neden-sonuç bağlantısı içindedir. “Ev” kendini yaşadığı evlerden hiçbirine ait hissedemeyen odak figürün yabancılığını neredeyse tüm yaşamı boyunca hissettiğinin vurgulandığı bir kurguya sahiptir. Yabancılık duygusu, Seher’in sadece iç dünyasını değil, çevresiyle iletişimini de olumsuz etkilemektedir. Bu durum onun yaşama bakışında içe dönüklük, marjinal davranışlar, öfkeli ruh hali, yaşama sevincini yitirmek gibi sonuçları ortaya çıkmıştır.

Seher’in yaşadığı yabancılık duygusuyla baş etme biçimi daha çok kendine yönelik olumsuzluklar içermektedir. Odak figür, yaşadığı iç çatışma ve değersizlik duygusundan kurtulmak için kendine eziyet etmektedir. Bu durum yabancılığının temelinde kendisinin olduğu düşüncesiyle de ilişkilidir. “Kendime çektirecek eziyet arıyordum...ruhumu, bedenimi paramparça eden ilişkiler yaşıyor, kendimi hırpalatmak için bulduğum hiçbir fırsatı kaçırmıyordum. Bazen hızımı alamıyor, işi kendi canımı yakmaya kadar vardıırıyordum.” (Yıldırım, 91) Kendisine sadece duygusal anlamda değil, fiziksel anlamda da zarar veren odak figür romanda bu konuda yardım almak için psikiyatristle de görüşmüştür. Onunla bile

paylaşmakta zorlandığı yaşanmışlıkları Seher'i gitgide daha çok içe dönük biri yapmıştır. Geriye dönüş tekniğiyle aktarılan bu görüşmelerde Seher'in büyük bir vazgeçilmişlik duygusuyla çözümden çok kendini değersiz görmeyi sürdürmekte direndiği görülmektedir.

Kendi kimliğine yönelik olumsuz bakış açısına sahip odak figür onu duygusal anlamda yaralayan olayları iç dünyasında yaşamaktadır. Annesiyle ilk karşılaşmasında yaşadığı büyük hayal kırıklığı romanda geriye dönüş tekniğiyle birkaç kez dönülen bir durumdur. “Bir yabancıya yabancı değilmiş gibi davranamazsınız. Yabancı bir anne fikri korkunç. İnsan ya anne olur ya da yabancı. İkisi birden değil.” (Yıldırım,288) Günlük konuşma dilinin doğallığıyla aktarılan Seher'in annesine duyduğu yabancılığın derinliği dikkat çekmektedir. Seher'e “ne anne ne yabancı” olabilen anne figürü onda büyük bir boşluğa neden olmuştur. Çocukken ilk kez göreceği için büyük bir heyecanla yanına gittiği annesinin oturduğu yerden kalkmadan onu karşılamış olması unutamadığı anıları içindedir. Odak figürün dünyanın sonuna doğru yürürken birçok kez bu anıya döndüğü görülmektedir. Baba figürü ise yazdan yaza gördüğü ve izinli geldiği süre içinde üzerinde baskı kurmaya çalışan biridir. Onu kendisine o kadar uzak bulur ki Jean Seber'in uzaktan bakılan fotoğraflarına benzetir. Kendini o fotoğraflardaki gibi hem kendine hem de fotoğraftaki aile üyelerine yabancı hissetmektedir.

Kendine yabancılaşmış bireyin çevresiyle bağ kurması da kolay değildir. Anne-babasının yabancılığı; sürekli farklı kentlerde, farklı akrabaların evlerinde geçen çocukluğu ondaki bu duyguyu pekiştirmiştir. Seher, çocukluğu süresince yeni bir çevreye uyum sağlamaya çalışırken kendi olmaktan uzaklaştığının ayırdına varamamıştır. Her gittiği okulda yeniden arkadaş edinme çabaları, tam bunu başarmışken başka bir amca ya da halanın evine gidişi onun yabancılığını kalıcı kılmıştır. “Öyle iyi oynuyor olmadığım mutlu insan resminin içine öyle ustaca yerleşiyordum ki dışarıdan bakanlar başka bir gariplik görmüyordu bende. (Yıldırım,91)

Alıntılanan cümlelerde görüldüğü gibi böyle olmaktan, mutluymuş gibi görünmekten hoşnut değildir. Seher, -miş gibi yaşamaktan, iç dünyasında yaşadığı kişiyle dışa yansıttığı kişinin birbirinden bu kadar uzak oluşundan kaynaklanan bir çatışma içindedir. Bu davranış biçimi sadece kendine yabancılaşmasına neden olmaz, kendinden nefret etmesi sonucunu da doğurur. Bu farkındalık durumu yaşadığı çatışmayı artırmaktadır. Seher, her girdiği yeni çevreye kendini kabul ettirmeye çabası içindeyken kendine de yabancılaşmıştır. “Velhasıl bir ömre birden fazla yaşam, bir yaşama birden fazla kadın, bir kadına birden fazla yalan sığdırdım. “(Yıldırım,52) aşama bildiren bu cümleyle odak figür her gün kendinden daha da uzaklaştığının, yaşadığı yabancılığın kendisini her geçen gün daha da hırpaladığının altını çizmektedir. Yetişkin biri olduğunda farkına vardığı bu durum onun kendisine yönelik bir öfkeyle de yüzleşmesi sonucunu doğurur. “Artık yabancıları anlamak istemiyorum. Kendimi anlamak istiyorum biraz da.” (Yıldırım,146) cümleleri onun yabancılık duygusunu iç dünyasına dönerek aşmayı seçtiğini göstermektedir. Seher, kendini “unutmayı seçen çocuk” (Yıldırım,146) olarak nitelendirse de ironik biçimde unutamadığı geçmişi ona hep yabancılığını hatırlatmaktadır. Seher’in kendini terk eden insanlara duyduğu öfke özüne yönelir ve onun yabancılığı daha da derinleştirir. Bu duygular odak figürün iç monologları ve geriye dönüş anlatım tekniğiyle okuyucuya aktarılır.

2.4. Yalnızlık

Seher’in ölüme yürüme nedenlerinden biri kendini yalnız hissetmesidir. Özellikle yalnızlığını paylaşabildiği tek kişi olan Kader’in ölümünden sonra bu duygudan kurtulabileceğine inancını bütünüyle kaybetmiştir. Bu nedenle Kader’in dünyanın sonuna yürüme hayalini gerçekleştirdikten sonra yaşamına son verme düşüncesi taşımaktadır. Bu yolculuğa çıkma nedeni budur. Israrla istemediğini söylemesine rağmen onu dinlemeyerek yürüyüşünde kendine eşlik eden Ogi’yle de yol boyunca çok az konuşur.

Odak figür dış dünyayla uzlaşamamasının yarattığı yalnızlık nedeniyle iç dünyasına dönük bir yaşam sürmeyi seçmiştir. Yürüyüşü sırasında karşılaştığı kişilerle de gerekmedikçe iletişim kurmaz. Yolculuğa tek çıkma konusundaki ısrarı da yürüyüşü boyunca kendiyile baş başa kalmak ve içsel yolculuğunu yalnız tamamlama isteği dışında yaşamına son verme niyetinden kendini vazgeçirmek isteyen kimsenin olmaması isteğidir. Kimi iç monologlarında yalnızlığı nedeniyle kendisini suçladığı görülmektedir. “Zamanla küskünlükten devşirdiğim dikenler boy verdi içimde, öfkeli hep dikenler. Çıktığı toprağı yaralayan koca ağızlı, leş suratlı, sivri dişli habis şeyler. Ne vakit birine yaklaştırmaya niyetlensem, feci bir hatırayı hortlatır gibi etimi dişlediler. Böyle böyle korktum, yıldıım. Değıl iyi bir dost, iyi bir insan olabileceğimi bile inanmayı bıraktım.” (Yıldırım, 346) Bu suçlamalar alıntıda görüldüğü gibi olumsuz anlamlar yüklenen sözcükler, benzetmeler, kişileştirmeler yoluyla okuyucuya aktarılır. Odak figürün yürüyüş boyunca gerçekleştirdiğı iç hesaplaşmaları, yalnızlığın onu duygusal anlamda nasıl yordüğünü yansıtmaktadır. Bu duygusal durum iç monologlar ve geriye dönüş tekniğıyle aktarılmaktadır.

Geriye dönüş tekniğıyle aktarılan çocukluk ve ilk gençlik yıllarında odak figürün yalnız hissetmemek için kendince yöntemler bulduğı görülmektedir. Arkadaşlarıyla konuşması gereken hiçbir konu yokken uzattığı telefon görüşmeleri onun kendini yalnız olmadığına inandırma çabasının sonucudur. “Şu hayatta hepimizin istediğı omzumuzda sıcak bir el ve kulağımızda yumuşak bir ses: geçecek.” (Yıldırım,178) alıntısında görüldüğü gibi Seher, hayattan beklentisinin yalnızlığını ortadan kaldıracak güvenilir kişilerin yanında olduğunu bilmek olarak açıklar. Ancak ilerleyen yaşına rağmen bu beklentisinin gerçekleşmemiş olmasının yarattığı hayal kırıklığı odak figürü büyük bir vazgeçmişlik duygusuna sürükler. “Ben yahut benim gibiler birazcık sevilsek hemen içleniriz, kalbimizden ağlama isteğı yükselir.

Ufak bir sıcaklık görüp soyunmaya kalksak, içimizden türlü cerahat çıkıverir.” (Yıldırım,93) cümleleri onun kendisini ve kendisi gibi sevgisizlik duygusu içinde olanları içinde “cerahat” la yaşayan kişiler olarak nitelendirdiğini göstermektedir. Alıntındaki “ben ve benim gibiler” söylemi odak figürün bu duyguyla yaşayan insanların yalnızlığını, değersizliğini ve diğerleriyle uzaklığını yansıtmaktadır.

Seher, yolculuğa çıkmadan uzun zaman önce içe dönük bir yaşam sürmeye, insanlardan uzaklaşmaya başlamıştır. Çocukluğunda yanlarında kaldığı halaları ve amcalarıyla da bahaneler bularak olabildiğince az görüşmektedir. İş yaşamından ve arkadaşlarından da uzaklaşarak kabuğuna çekilmiş bir yaşam sürdürmeyi seçmiştir. “Gelen işleri yazar tıkanıklığı bahanesiyle geri çevirmeye başladım. Zaten bir işe yaramayan arkadaşlarımın çoğuyla görüşmeyi bıraktım. Kabuslarımla, ağırlıklarımla ve artık taşımakta zorlandığım dünyamla baş başa kaldım.” (Yıldırım,186) iç monoloğu onun iyice yalnızlaştığını göstermektedir. Kendi seçimi olan bu durum onun iç dünyasındaki çatışmaların büyüklüğünün sonucudur. Odak fikir yolculuk boyunca yalnızlığını yansıtan anılarına döner. Geriye dönüş tekniğiyle aktarılan bu anıların çoğu yalnız oluşuyla ilgilidir. Seher, çocukluğu boyunca etrafında birilerinin olmasına rağmen hep başkalarının yaşamlarına eklenmiş bir yaşam sürdürdüğünü iç monologlarında sıklıkla dile getirmektedir. Bu iç monologlarda Kader dışında kimsenin gerçek dostu olmadığını, her zaman çok yalnız olduğunu vurgulamaktadır. Portekiz’de gerçekleştirdiği yürüyüş de aslında Kader’in hayalidir. Odak figür kendisi için hayatını kaybetmiş olan Kader’in hayalini gerçekleştirmek ve yolun sonunda mecazi anlamda onunla buluşmak amacıyla bu yürüyüşü gerçekleştirmektedir.

2.5. İnsanlardan ve Kendinden Kaçma İsteği

Çoğu kişi, yaşadığı olumsuz duygularla baş edemediğinde kaçmayı tercih eder. İç dünyasının karmaşasına çözüm bulamadığında dikkatini başka yönlere çevirmek geçici bir rahatlama duygusu oluştursa da sorunların ortadan kalmasına yardım etmez. Seher'in de yeme bozuklukları, bedenine zarar verme, mutluymuş gibi görünmek için abartılı davranışlar sergileme davranışlarının temelinde iç dünyasında yaşadığı yalnızlık, yabancılık, değersizlik, aidiyetsizlik gibi çözüm bulamadığı duygulardan kaçma isteği yatmaktadır. Bunu başaramadığını ve hiçbir zaman da başaramayacağını düşündüğünde de dünyanın sonuna doğru yürümeye, yaşamını sonlandırmaya kalkmıştır. Bütün bu olumsuz eylemlerinin temelinde kendinden, insanlardan, hissettiklerinden, yaşadıklarından kaçma isteği yatmaktadır.

Seher içinde bulunduğu değersizlik ve yalnızlık duygusundan kaynaklanan öfkesini farklı biçimlerde yaşamaktadır. Bir dönem aşırı yiyerek dışa vurduğu duyguları başka bir dönem aşırı zayıflayacak kadar az yiyerek bedenine zarar verecek kadar karşıtlık içindedir. Bu karşıtlık odak figürün içinde bulunduğu durumdan kurtulma isteğini yansıtmaktadır.

Odak figürün kendine zarar verme eylemleri yeme bozukluğuyla sınırlı kalmaz. Daha da ileri gider; bedenine zarar vererek iç dünyasında yaşadığı olumsuz duygulardan kaçmaya çalışır. Bu durumu psikoloğu Çiğdem Hanım'a şöyle yansıtmaktadır: “Duygusal acıyı fiziksel olanla bastırmak gibi geliyordu sadece.” (Yıldırım, 284) Bedenine zarar verme amacının yaşadığı duygusal acılardan kaçmak olduğunu vurgulayan Seher, terk edilmiş bir çocuk oluşu gerçeğini unutmak için her yolu denemektedir.

Seher, içindeki boşluğu kara bir deliğe benzetmekte ve bu kara delikten kurtulmak için sürekli kendini cezalandırmaktadır. Bedenine, ruhuna yönelik eziyetlerle kendini, kalbindeki boşluktan uzak tutmaya çalışır. “Kalbimdeki kara delik öyle derindi ki layığımlı ancak o şekilde bulacağıma inandığımdan eziyet ederek cezalandırıyordum kendimi... Şeytanlarla buluşuyor, iblislere gülümsüyor, zebanilerden yevmiye alıyordum.” (Yıldırım,284) alıntısında görüldüğü gibi kendine yönelttiği öfke; şeytanla, iblisle, zebaniyle eş olduğunu düşünecek kadar büyüktür. Bu nedenle kendine acı çektirerek, kendini değersizleştirerek yaşadıklarının ağırlığını unutmaya çalışmaktadır.

Odak figür yaşamının bir döneminde psikiyatrist Çiğdem Hanım’dan yardım almaya başlar. Bu seanslarda geçmişle yüzleşmek zorunda kalır. Onun için geçmişi hatırlamak zorunda kalmak, yıllardır kaçmaya çalıştığı yaralarının açığa çıkması anlamına gelmektedir. Bu seanslar sonucu yaşadıklarının onda bıraktığı derin izler açığa çıkar. Tedavinin parçası olarak geçmişi hatırlamak zorunda kaldığında yaşadıklarının onu ne kadar yaraladığı ortaya çıkar. “Biz konuştukça şeffaf kabukların ardında sinsice bekleyen geçmişin hortlak duyguları yavaş yavaş yüzeye çıkacak.” (Yıldırım, 47) diyerek açıkladığı bu duyguların yüzeye çıkmaması için yıllarca kendince bulduğu türlü çözümlerle kaçmaya çalışmıştır. Duygularıyla ilgili “hortlak” benzetmesi yapmış olması da onlardan kaçma nedenine açıklık getirmektedir. Alıntıda görüldüğü gibi geçmiş onun gözünde hortlak duygularla ve unutulmak için çaba gösterilen anılarla doludur.

3. Sonuç

Evin çoğu kişi için barınma ihtiyacının ötesinde anlamlar taşıdığı görölmektedir. Ev, insanın kendini güvende hissettiğı yerdir ya da yer olmalıdır. Bu gerçekleşmediğinde aidiyet duygusundan yoksun kalan birey pek çok olumsuz duygu nedeniyle yaşadığı uzamla bağ kurmakta zorlanır. Nevin Yıldırım'ın “Ev” romanı, yaşadığı evlerle bağ kuramamış odak figürün iç çatışmalar anlatılmaktadır. Henüz bebekken annesi, daha sonra da babası tarafından terk edilen odak figür bu durumun yarattığı değersizlik duygusundan kurtulamaz. Tüm yaşamını gölgeleyen bu durum yaşamı anlamsız bulmasına ve gittikçe daha çok içe dönmesine neden olur. İçinde bulunduğu anlamsızlığı sonlandırmak için dünyanın sonuna doğru çıktığı uzun yürüyüş, ayrıca içsel bir yolculuğun da yaşanmasını sağlar. İçindeki “cerahatı” bu yüzleşme sürecinde temizleyen odak figür büyük bir dönüşüm yaşar; yolculuğun sonunda sadece kendisiyle barışmaz, ona terk edilmişlik duygusunu yaşatanlarla da barışır.

Seher, anne ve babası tarafından terk edilmiş oluşunun yarattığı boşluğu dedesinin varlığıyla doldurmuştur. Dedesi, onu terk edilmiş bir çocuk olduğu için ailesindeki herkesten ayrı tutar, Seher'e karşı her zaman sevgi doludur. Ancak dedesinin ölümüyle odak figürün fildişi kulesi yıkılır. Seher için farklı evlerde, farklı ailelerin yanında yaşamaya başlamasıyla terk edilmişlik duygusu ve bu duygunun sonuçları ortaya çıkmaya başlar.

İki yılda bir değışen “ev”ler ve aileler ona terk edilmişliğini hissettirmemek için çabalasalar da Seher bu duyguyu her geçen gün daha yoğun hisseder. İki yılda bir yeni bir okula alışma, yeni arkadaşlar edinme, kime ne kadar güvenebileceğini anlamaya çalışma, kimliğini oluşturma çabası o yaşta bir çocuk için hiç kolay değildir. Odak figür, iki yıl sonra başka bir

akrabanın yanına gideceğini bilerek barındığı evlerle ve ailelerle bağ kuramamıştır. Her evde iki yıl sonra gideceğini bilerek misafir olarak yaşamıştır. Bu nedenle kendine kötü davranılmayan bu evlerin hiçbirine kendini ait hissedememiştir. Bu duygu onun yalnızlığını ve yabancılığını da beslemektedir. Kurguda bu duyguların onda bıraktığı izler geriye dönüş tekniğiyle yansıtılmaktadır.

Seher, gerçek anlamda sevilmediğini düşünür. İlerleyen süreçte bunun için kendisini de suçlamaya başlar. Bu duyguyla kendine yabancılaşır. Güven sorunu yaşadığı için insanlarla iletişim kurmaktan kaçınır. Gitgide daha çok içe dönük bir yaşam biçimini benimser, insanlardan uzaklaşır çünkü ebeveynlerini ayrılarak, dedesinin ve Kader'in ölerek kendini terk edişleri güven sorunu yaşamasına neden olmuştur. Çıktığı uzun yürüyüşte de yanında kimse olsun istemeyişi bu içsel yolculuğu da yalnız gerçekleştirmek isteyişiyle ilgilidir. Seher, başkalarının evlerine, hayatlarına, aile fotoğraflarına iliştilmiş yaşamını anlamsız bulmakta ve sonlandırmak istemektedir. Bu yüzden yol boyunca diğer yürüyüşçülerle de yakınlık kurmaktan kaçınır. Onun terk edilmişliğinden kaynaklanan duygu durumlarının okuyucuya aktarılması açısından romanda sıklıkla kullanılan iç monolog anlatım tekniği önemli bir işleve sahiptir.

Seher'in yolculuk süresince en derin yaralarının oluştuğu çocukluğa döndüğü görülmektedir. Bu geriye dönüşlerde sevilme isteğinin ne kadar önemli olduğunu yansıtılır. Odak figür, kendisini sevmeye değer bulmayışından kaynaklanan öfkesinin ve nefretinin kendine de yöneldiğini iç monologlarıyla dile getirir. Öylesine içe dönük, yalnız ve güvensiz bir ruh halindedir ki roman boyunca bu duygularını aktardığı bir diyalog çok azdır. Yolculuk süresince yaşadığı değişim kendini anlamaya ve affetmeye başlamasını sağlar.

Odak figürün incinmişliklerinin vurgulanmasında tekrar tekrar dönülen anılar önemlidir. Bu uzun yürüyüşte Seher'in yaşamının önemli bir bölümünde yüzleşmekten kaçındığı anılarla hesaplaşması kaçınılmazdır. Bu hesaplaşma sonucunda odak figür, taşıdığı ağır yüklerden ancak kabullenerek ve bağışlayarak kurtulabileceği gerçeğini görür. Bu kabullenışten sonra benzetme, kişileştirme gibi tercihlerle duyguların aktarıldığı iç monologlardaki duygusal atmosferi yansıtan dil değişmeye başlar; odak figür öfke, umutsuzluk ve nefret dilini terk eder.

Nermin Yıldırım'ın "Ev" romanı geçmişiyile hesaplaşan odak figürün yaşadığı değişimi yansıtmaktadır. O zamana kadar kendini ait hissettiği bir evi olmayan Seher uzun yürüyüşünün sonunda kendini ait hissedebildiği bir eve taşınacak ve yıllardır açmadığı kolilerini açarak buraya yerleşecek kadar önemli bir yol kat eder. Yaşamının sonuna yürüme niyetiyle gerçekleştirdiği uzun yürüyüş, onun içsel yolculuğunu gerçekleştirmesini sağlamış, kırklı yaşlarına kadar taşıdığı değersizlik duygusundan kurtulmayı başarmıştır. Kendini ait hissetmediği bir hayatı yeniden kurgulamanın mümkün olduğunu; içindeki kırınlıklardan, öfkeden kurtulabildiğinde kendini terk edenleri, özellikle de kendini bağışlamasının mümkün olduğunu görmüştür. İnsanlara güvenmekten uzun zaman önce vazgeçmiş olan odak figür aynı yürüyüşe çıkmış ve hakkında hiçbir şey bilmediği bir yabancıyla dünyanın sonunda yaşamına son vermekten vazgeçmiş, insanlara güvenmeye başlamıştır.

Kaynakça

- Cüceloğlu, Doğan. İçimizdeki Çocuk, 2019. Remzi Kitabevi, 17.basım, İst.
- Dedeoğlu,Ebru.Röportaj,www.cumhuriyet.com.tr/haber/nermin-yildirim-hepimize-sicak-bie-ev-lazim-1789334, 2020
- Yıldırım, Nermin. Ev, 2020. Hep Kitap Yayınevi, İst.